

Vzdělávání v Mikroregionu Kahan

Facilitované setkání

21.4. 2011 v 17.00 hod. v sále Zámeckého kulturního centra Rosice

Zápis z facilitovaného setkání

Zadavatel: Mikroregion Kahan dso

se sídlem v Zastávce PSČ 664 84

ul. Hutní osada 14

IČO: 71214038

Zpracovatel: Partnerství, o.p.s.

Údolní 33, 602 00 Brno

IČO: 26268817

Obsah

1. ÚVOD	2
2. VÝCHOZÍ SITUACE	2
3. IDENTIFIKACE Kladných A ZÁporných ASPEKTŮ PROBLEMATIKY	4
4. NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ	4
5. DOTAČNÍ MOŽNOSTI	5
6. ZÁVĚR.....	6

1. Úvod

Facilitace se uskutečnila dne 21.4.2011 v Rosicích. Tématem bylo hledání možností, jakým způsobem zvýšit vzdělanost v mikroregionu, jak motivovat obyvatele mikroregionu k účasti na dalším vzdělávání a zvyšování kvalifikace.

Dalším akcentovaným tématem byla situace středních škol v mikroregionu,

2. Výchozí situace

Nemalým problémem, který region zatěžuje a také limituje v lepším uplatnění pracovní síly je nedostatečná, podprůměrná hodnota vzdělanosti obyvatel (podíl obyvatel se základním vzděláním včetně neukončeného základního vzdělávání činí v Mikroregionu Kahan 24,7 % oproti celostátnímu průměru 16,5 %), což má za následek v průměru nižší příjmy obyvatel a tím pádem také jeho nižší koupěschopnost.

V tomto ohledu si mikroregion Kahan nese dědictví hornické minulosti; těžba uhlí probíhala do roku 1990. Horníkům pro výkon povolání stačilo základní vzdělání, navíc ve svých 45-ti letech odcházeli do důchodu a pobírali na tehdejší poměry velmi velkorysé výsluhy. Jejich motivace k dalšímu vzdělávání byla prakticky nulová. To samé se týkalo i jejich rodin, kdy děti byly orientovány na hornickou budoucnost. Manželky horníků, vzhledem k nadprůměrným výdělkům manželů, rovněž nebyly motivovány doplňovat nebo rozšiřovat si své vědomosti a vzdělání.

Kolem roku 1990 dochází k ukončování důlní činnosti a tím pádem i k hromadnému propouštění horníků, kteří si jen těžce hledali zaměstnání na otevřeném trhu práce. Často se tato situace týkala

mladých rodin, dnešních padesátníků, kteří díky nedostatečnému vzdělání i nyní jen těžce nacházejí uplatnění a jsou jednou z nejohroženějších skupin na trhu práce.

Vzdělanostní struktura obyvatel v jednotlivých obcích (stav k 1.3.2001)

Obec	Babice u Rosic	Kratochvilka	Lukovany	Ostrovačice	Příbram na Moravě	Rosice	Říčany	Tetčice	Újezd u Rosic	Vysoké Popovice	Zakřany	Zastávka	Zbýšov	
Obyvatelstvo 15leté a starší	432	370	433	486	467	4379	1405	796	197	508	591	1996	3323	
v tom podle stupně vzděl.	bez vzdělání	0	1	0	0	8	1	1	0	2	0	10	4	
	základní vč. neukončeného	93	107	129	99	148	316	155	57	134	153	514	952	
	vyučení a stř. odborné bez mat.	189	175	181	213	198	1780	555	74	212	262	781	1505	
	úplné střední s maturitou	102	67	88	117	88	1140	349	206	44	124	134	461	654
	vyšší odborné a nástavbové	9	7	12	11	10	144	48	29	8	10	17	80	79
	vysokoškolské	37	12	22	39	23	343	133	61	14	25	22	132	125
	nezjištěné vzdělání	2	1	1	7	0	17	3	8	0	1	3	18	4

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů, Český statistický úřad (www.czso.cz)

Dalším problémem, vzešlým z hornické minulosti, je bagatelizace vzdělání. Minulé (hornické) generace i bez vzdělání dosahovaly nadprůměrných výdělků, proto na vzdělání jako takové bylo pohlíženo jako na zbytečné (vysokoškoláci před rokem 1990 dosahovali nižších příjmů než horníci).

Dalším nemalým problémem je sociální exkluze, již je ohrožena značná část obyvatel. Řada starších obyvatel je dnes dlouhodobě nezaměstnaných (velmi často řadu let), v Zastávce dále žije početná romská menšina, kterou nedostatečné vzdělání a tím i horší uplatnitelnost na trhu práce a nízká koupěschopnost vhání do náruče nebankovního sektoru a lichvářů.

Občanská vybavenost (stav k 31.12.2009)

Obec	Babice u Rosic	Kratochvilka	Lukovany	Ostrovačice	Příbram na Moravě	Rosice	Říčany	Tetčice	Újezd u Rosic	Vysoké Popovice	Zakřany	Zastávka	Zbýšov
Knihovna	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mateřská škola	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ZŠ (nižší stupeň)				X	X	X	X	X		X	X	X	X
ZŠ (vyšší stupeň)				X		X				X		X	X
SOU													
SOŠ						X							
Gymnázium												X	
ZUŠ						X						X	

Zdroj: www.epusa.cz

3. Identifikace kladných a záporných aspektů problematiky

Plusy

- ❖ **gymnázium Zastávka** – v současné době jediné gymnázium na území mikroregionu spolupráce základních škol v mikroregionu – společná tvorba RVP
- ❖ **pozitivní demografická tendence** – v okrese Brno-venkov jako v jediném okrese JMK díky pokračující urbanizaci obcí stoupá počet dětí.

Mínusy

- ❖ **skončilo učiliště v Rosicích** – zřizovatelem byl Jihomoravský kraj; jedním z důvodů pro zrušení byl příliš drahý nájem
- ❖ **vzdělávání seniorů** – mají zájem o např. rukodělné kurzy, jógu apod. Částečně poptávku saturují kluby seniorů.
- ❖ **centralizace škol do Brna nebo Ivančic**
- ❖ **laxní přístup zaměstnavatelů** - aktivita ze strany zaměstnavatelů ohledně dalšího vzdělávání svých pracovníků nebo jejich motivace je prakticky nulová, byť jsou do této oblasti směřovány finance ze strukturálních fondů (např. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost)
- ❖ **vliv hornické minulosti** – viz úvod
- ❖ **Brno ubírá mikroregionu lidské zdroje** – studenti často zůstanou pracovat v Brně, v mikroregionu pak chybí lidé se vzděláním v určitém typu oboru

4. Navrhovaná řešení

- ❖ **umožnit studentům SOU maturitu** – ve spolupráci s Gymnáziem Zastávka a ÚP
- ❖ **zřídit na území mikroregionu čtyřletý obor** – uvažovat se dá např. o škole se zaměřením na zemědělství (v mikroregionu působí řada soukromých zemědělců i družstev)
- ❖ **institut „létaující“ učitelky pro MŠ v Rosicích** – na území Rosic nyní působí 5 MŠ, které mají přecházet pod společné ředitelství. V této souvislosti padl návrh, zda by bylo možné přijmout (např. na DPP) další učitelku, která by zaskakovala za nemocné/nepřítomné učitelky.
- ❖ **rozšíření výuky v MŠ o jazyky a speciální technicky zaměřené programy** – cílem je vzbudit v dětech zájem o vzdělání již v raném věku
- ❖ **návštěvy IQ parků nebo vybudování IQ parku na území mikroregionu**
- ❖ **řemesla jako motivace pro studium SOŠ nebo VŠ technického zaměření**
- ❖ **rodilý mluvčí do rodin/škol/výměny mezi školami** – momentálně nepůsobí v žádné ze škol mikroregionu. Možností je zaměstnat rodilého mluvčího, který by mohl působit ve více školách v mikroregionu. Myšlenka prozatím naráží na finanční kapacitu.

- ❖ **více exkurzí po příkladech dobré praxe** – exkurze je jeden z nejlepších způsobů, jak podpořit vlastní iniciativu studentů, přináší nové a neotřelé nápady, které mohou využít zejména drobní podnikatelé v mikroregionu. V tomto ohledu byla zmíněna firma KTS (zpracování odpadů), která působí na území mikroregionu.
- ❖ **podpora bádání (gymnázium Zastávka)** – orientace studentů na vlastní tvořivou činnost; zvýšení prestiže vzdělání v očích obyvatel mikroregionu
- ❖ **další vzdělávání dospělých** – mikroregion by rád podal projektovou žádost do oblasti 3.2 Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, diskutována byla náplň i volba vhodné strategie vůči dospělým, ať už z hlediska jejich motivace a ochoty zapojit se nebo zbavení je ostychu (v této souvislosti bude vhodné vyslat lektory na kurz andragogiky). Nespolečné diskuse byly poté navrženy tyto kurzy: jazyky, kancelářské aplikace, tvorba webových stránek, grafické programy, podnikatelské minimum (daňové poradenství), manažerské dovednosti.
- ❖ **finanční gramotnost** – dle starostů velký problém v prakticky každé obci, občané neumí efektivně plánovat rodinné finance. Problematika se týká zejména romské menšiny, která dluží zejména lichvářům. Díky vysoké míře zadlužení domácností klesá koupěschopnost obyvatel, což se nepříznivě projevuje na ziscích drobných podnikatelů.

5. Dotační možnosti

Vzdělávání dospělých

Zdroj: OP VK Jihomoravského kraje, prioritní oblast 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání.

Žádat mohou školy, obce i mikroregion. Podmínkou je prokázání zkušeností žadatele se vzděláváním dospělých. Cílem je vytvoření metodik a vzdělávacích materiálů pro účastníky kurzu a jejich pilotní ověření. Cílovou skupinou mohou být pouze zaměstnaní lidé, kterým další vzdělávání pomůže udržet si zaměstnání (tj. cílovou skupinou projektu nemohou být nezaměstnaní). Velkou výhodou je neexistence kofinancování a zálohové platby.

Výzva: duben-červen 2011, další výzvy v intervalu cca 6 měsíců

Výše grantu: 400 000 – 15 mil. Kč

Vzdělávání žáků ZŠ a studentů SŠ

Zdroj: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní oblasti 1.1 – 1.4.

Žadatelé mohou být školy, obce i neziskové organizace. Velkou výhodou je neexistence kofinancování a zálohové platby.

Výzva: v cca půlročních intervalech

Výše grantu: pohybuje se zpravidla kolem 400 000 – 2 mil. Kč.

6. Závěr

Setkání lze hodnotit jako úspěšné. Diskutovat přišlo dostatečné množství obyvatel i představitelů mikroregionu. Díky vhodně zvolené publicitě setkání manažerem mikroregionu se facilitace zúčastnili učitelé z místních škol (MŠ, ZŠ a SŠ), což velmi napomohlo konkretizovat jednotlivá témata.

Velmi pozitivně lze hodnotit živý zájem představitelů mikroregionu i jednotlivých starostů o úroveň vzdělání v mikroregionu, kdy se uvažuje o možnosti zřídit při gymnáziu Zastávka nadstavbový obor, který by umožnil osobám se středoškolským vzděláním doplnit si maturitu. Účastníci setkání si velmi dobře uvědomují, že důležitá při vzdělávání je především snadná místní dostupnost (zejména u dalšího vzdělávání dospělých).

Pozornost byla věnována také zvýšené míře zadlužení obyvatel, kdy pravděpodobně ve spolupráci s neziskovým sektorem budou hledány vhodné dotační zdroje na zvýšení finanční gramotnosti obyvatel.